

DA NAS PIŠUĆ.

U ZMAHAÑNI ZA PRAUDU HARTUJECCA DUCH.

Žodziški, Wialejskaha paw. Daūno užo pisali ab Žodziškach i nie adzin bielarus, čytajučy „B. Krynicu“ padumaje: što takoje — čamu heta Žodziški maūčać? Moža tam zamiorla bielaruskaje žycio? Moža tam astyū duch bielaruskij? Nie i jašče raz niel. Paūtaraju heta až dwa razy, bo chacia karaspandencyaū praz jakiś čas u hazecie j nia bylo, ale praca ū nas nia spniałasia nikoli. Duch naš u zmahañni jašče bałej zahartawaūsia. Hety hart i achwota da pracy prajaūlejca i ū hramadzkim jū kaścieldnym žyci.

U hramadzkim žyci ū nas za hetu čas mocna pahłybiłasia narodnaja świedamaść i čytańnie rodnahi słowa. Bielaruskija knižki i hazyty razychodzicca šyroka pa ūsiej našaj staranie. Małdziaž wučycza čytać hazety hraždankaj, niekatoryja dyk prosta samatuham nawučajucca i za paru miesiacaū užo mohuć dobra pracytać lubuju hazetu, drukawanuju hraždankaj. Aproč hetaha małdziaž ładzić spektakl, dzie z sceny razdajecca rodnaja mowa i rodnyja pieśń.

A što čuwać u kaścieldnym žyci? — Tut, jak wiedama, naš „zuchawaty“ probašč ks. Dronič wywieū tak zw. dadatkowaje nabaženstwa ū bielaruskaj mowie. Dwa hady tamu jon prysiahnuū na ambonie, što nia budzie ū kaściele hawaryć pabielaruskemu. I praūda, ad taho času nie haworyć, mušić nia choča łamać swaje prysiahi. Ale tady j našy ludzi prysiahnuli, što nie pakinuć rodnaj mowy, katoraja dla nas tak miłaja i darahaja sercu. Nawat na śledziewie, prad śledzim sudździoju, abwinawačanyja bielarusy zajaūlali, što jany prysiahnuli nia kidać swaje mowy ū dadatkowym nabaženstwie i zaūsiady buduć uzywać jaje! Prysiahi nia złomiać.

Pačałosia zmahañnie Droniča z narodam. Pa staranie Droniča była jaho prabaščoūskaja ūłada i ūłada wyješaja, była ū jaho i ambona — dyk pačaū jon strašyć i turmoju i kaścielnymi karami, abminaū niekatoryja bielaruskija chaty, chodziccy pa kaladzie — ničoha nie pamahała. Tady prykidaūsia wialikim dabradziejem, staraūsia być sałokim jak cukier abo sacharyna, kab zbałamucić našaha čaławieka — ale i heta nie pamahło. Našy parafijanie nie paddalisia na jaho chityki. Tady pačaū pros-

ta łajać z ambony ūsich. Urešcie zbudowaū kaplicu ū Dubku i tudy pačaū jezdzić z nabaženstwami, kab nia čuć biełaruskich pieśniaū. Bywala adprawić a 8 hadzinie ū Žodziškach cichuju Imšu ſw. a na 11 h. u Dubok, tam niby-to da palakoū. Dumali, što užo zusim pierabiareca ū Dubok, ale nie, astaūsia ū Žodziškach.

Čytajučy ūsio heta, moža nie adzin padumaje: čamu heta jon tak miatusicca, hety naš Dronič? Wywieū, dyk wywieū biełaruskiju mowu z kaścioła — i siadzi cicha! — Ale woś u tym i ūsia sprawe, što nia wywieū. Kazańni — tak, wywieū, my ich nia čujem, ale zatoje nabožnyja pieśni bielaruskija, dyk hrymiać u našym kaściele. I čaho tolki naš prabaščulka nia robić: i ruhaje, i napaminaje, i nahawarwaje ludziej, kab piajali pa polsku, a narod pabielarusk! Woś za tym i złość probaščawa. Ciapier dyk puściūsia na takija chityki, što pačynaje pieśni nikomu nia wiedamyja, kab tolki bielarusy nie mahli piajeć. Nu što ź — nie piajeć bielarusy jnichito nie piajeć, časam tolki zaciahnuć sa dźwie polskija baby, ale j tyja nia ūmieuć, dyk wychodzić niawiedama što. Woś jakim paradkam zmahañce Dronič z bielaruskim narodem.

A narod što? Narod, u adkaz na Droničawy ūzdiekie, dziažycza što-raz maciej swaje mowy. Dronič pačnieć: „Niech będzie pochwalon“ — narod „Budź wiečna pachwalony“, Dronič: „Święty Boże“, a narod „Świąty Boża“ — i pierabjeć. Zhetul i nienawiś Droniča i da nas i da bielaruskasci. Byū čas, što zusim pierastaū piajać u kaściele „Święty Boża.“

Praz usio leta dyk maūčaū, jak ściane, tolki jezdziū ū Dubok u swaju kaplicu, a ciapier pačaū iznoū łajejca. Prad Usimi Świątymi zahrymieū jak hromam wialikim z ambony. Widać nerwy jaho nia wydierzali, dyk uzlezsy na ambonu mocna pačaū kryčać, što mužyk Žodzišny „nie zwycięży kościoła.“ Pačuūšy hetya słowy našy ludzi nie mahli zrazumieć, čaho choča Dronič. Bo što my mužyki, dyk heta praūda, ale jakim sposabam „żodzišny mužyk“ mają „zwyciężać“ kaściol — dyk my nia wiedajem. Moža tym, što my dziaržymsia swaje mowy i lubim jaje. Kali tak, dyk tut my pieramahajem nie kaściol, jaki dazwaleje na ūsie mowy, ale ūpor Droniča, jaki daūnje sam hawaryū pabielarusk i takim čynam sam „zwyciężał kościoł.“

Z dniaūnika dziadzki Todara.

(Zamiest feljetonu)

15 kastyčnika

Kožny razumny čaławiek časami čahości nie dahledzić. Wiedama, ad natoūpu ważnych du mak. Tak stałasia i sa mnoj. Minuła 6 dziesiątkau, prajšla moładaść, poūnaja echwiarnaści i gienjalnych dyplomatyčnych mach chodaū, a ciapier tolki zaūwažyū, što ūsie wialikija ludzi pišuć memuary dzieła patomnaści. Pačynaju pi sać i ja. Lepiej pozna, jak nikoli. Niachaj žywie pamiać ab dziadzku Todaru!

Praūda, pisać mnie samomu rabota nia loh kaja. Čaławiek paciejeś nad kawałkam papiry i ničoha nia wychodzie. Asabliwa z taho času, jak skasawali čwiordy znak i bukwu jać. Zdajeca hłupstwa, a wot užo i nia toje. Čahości nie chapaje, nie miarkujuć jak kaša niezaskwaranaja, abo hazeta biaz subsydyi

Inaćaj było daūnjej. Lohka žylosia na świecie. Dumać ab ničym nia treba, nadta hramatnych nia lubili; aby tolki rapsisacca ūmieuć. Woś bywała ničoha nie rablu, tolki papierki padpisuju. A pierad podpisam wałowymi litarami, jak nia wyštyftuju: diejstwitielnyj ſtatskij sowietnik! I ūsio z bukwa jać! Wo byli časy. Priyatnoje priyatno wspomianut' — kaža biełaruskaja pryzkazka.

A ciapier? — Scieražy Božal Našu biełaruskiju mowu pierakručywajuć, jać wykinuli, ničoha na jaho mjesca nia daūšy, pojedz nazwali ciaphnikom, oktiabr — kastyčnikam, choć pa mojmu treba bylo-b nazwać lepš aūtara hetaha słowa kastyčnikam, bo jon wykastrawaū z hodu moj lubimy miesiac oktiabr.

Biaručy woś pad uwahu 1) moj niadōūhi čas prabywańnia ū škole, 2) lišnija nowotwory ū mowie, 3) i što ūsie znamianityja ludzi sami nia pišuć, ale zahadywajuć heta rabić sekretarom — ja pastanawiū dniaūnik hetu dyktawać swajmu pisunu, što siadzić u mianie na pensyi.

Niachaj, ciucik, darma chleba nie žarel! Ahal praciūna tabie, Škrybka, pisać heta, ale kali nia pop — nia ūbirajsia ū ryzu. Zapłačana — rabi!

1 listapada

Pryjemnaje sioleta było leta. Ciopla i sucha. Adna biada, što za mała išoū doždž. Było tak sucha, što hazeta maja wysachla da zwańnia. U majho susieda dziadzki Franuka — toje sāmaje. Takim čynam u biełaruskaj presie sioleta poūny niedarod. Ale „niech umarli nie tracą nadziei“ — kazaū niejki palityk sanacyjny. I ja nia traču. Niešta wisić u pawietry.

Čuju, što kapnield

Ale, što rabić kab skarej?

2 listapada

Dobra być polonofilam. Nia ūsie lubiać, ale zatoje bajacca. Na što, Chwora Kasa, jakaja adwažnaja, a i taja z taboju ličycza.

Učora prychodzile niejki čaławiečak i maju redakcyju choča apisywać. Kaža: — niezapłačana za pracaūniku redakcyi. Ja jaho i tak, ja jaho i siak. U mianie — kažu — ludzi nie pracujuć, hazeta razsochłasia. I słuchać nia choča. Sto za čort — dumaju — ja ū Paryžy rabiū palityku, a z hetym smarkačom nia spraūlusia? Tut ja jamu ūapnuū na wucha, što i jakaja maja hazeta i adrazu zdaūsia. Mała taho — ad hetaha maładoha čaławieka dawiedaūsia, što ū Kasie ūžo nowy palityny kurs, što ū Warshawie zasiadaū biaz skutku Niemy Sojm i inšyja apošlija nawiny. (Treba wiedać, što ja hazet nia čytaju, bo im nia wieru. Wieryū im tolki da tej pary, pakul sam nia staūsia redaktaram i dawiedaūsia, što pisać praūdu niamu ani abawiazku, ani prymusu).

8 listapada

Spatkaū mianie slahońnia na wulicy adzin biełaruskij chadek i kaža:

— Durny ty, dziadzka Todar, durny!

— Nia toje ty mnie haworyš — kažu — ty skažy niešta nowaje.

Jon i pačaū: — Ty — kaža — dziadzka

A my što? My tolki kachajem swojkaściołak i chwalim Boha ū swajej rodnej mowie.

Pašla Dronič pačaū razwodzicca ab niej- kich sektach, katoryja atrymliwajuć ad niekul hrošy na swaju prapahandu i čoūp ab hetym roznuju puściačynu. Heta taksama mocna ūzdiwiła ludziej, bo ū nas nichoč j nia čuū pra nika- kuju sektu i nawiet nia ūsie razumiejuć, što ta- koje sekta. Nu, ale-ž treba ludziej čym niebudź nastrašyć, dyj pačaū čaūpści ab roznych sektach. Hetak rabiū i ks. Madalinski ū Nowaj-Myšy, jak pisałsia ū „B.-Krynicu“. Moža pamíž imi, hetymi polskimi ksiandziami, jość niejkaja ūmowa, moža jany zhawarylisia, jak majać pužać naš narod? Usio mahčyma.

Ale nie zapužaće! Moh Dronič wywieści kazańni, bo heta ad jaho zaležała, ale pieśniaū nia wywiedzie, bo jany ad nas zależeć! Pieśni — heta naš darahi zdabytak, katory wyrwać z na- šich sercaū nikomu nia ūdascal Heta naš pier- šy wažniejsy zdabytak na darozie da poūnaha atradzeńnia našaha narodu. Zdabyli my heta — zdabudziem i bolej.

Žodzišny parafijanin.

KSIONDZ POLONIZATAR.

Tabaryški, kala Wilni. Nia raz užo pisała- sia ab biełaruskim ruchu ū našaj parafii. Hetym ruch wielmi skora ū nas pašyrajecca. Tyja dziejnja adzinkie, jakija paru hadoū tamu nale- žali da polskaj partyi „wyzwalenie“ i tam dzie- ja pracawali, zrazumiešy, što jany bıldzili, ciapier dziejnja pracujuć na niwie biełaruskaha atradzeńnia. Hetym adzinkami jość: Jarmalko- wič, Pałukovič i Hasiul. Pakul jany pracawali na niwie bıldnaj ū „wyzwaleńi“, dyk i ks. W.-Karačeūski ab ich maūčaū i byccam usio było ū paradku, a ciapier, kali jany, paznaūšy niekarysnaśc swajej pracy dla našaha biełaruskaha harotnaha narodu ū „wyzwaleńi“, ūzwiarnu- li z bıldnaj darohi i pawiali enerhičnuju pracę dziela karyści biełaruskaha sielanina — aburyū- sia na ich u pierśju čarhu ksiondz palak W.-Karačeūski. Časta čujucca z ambony wytyčki i prytynki skirawanyja ū bok hetym dzie- jnych i enerhičnych adzinak. Ale na hetym prytynkach, ksiandza palaka, našy ludzi skora paz- naliśia i zrazumieli, što ks. W.-Karačeūski wypu- tujecja na ambon e ū abaronie polskaści, a nie katalickaści, bo jak usie parafijanie, taksama i hetym dziejniki jość wierujućmi i ničoha sup-

jak ni starajsia, usio ź twaja służba budzie ciu- cikawa. Lepiej — kaža — kiń i wažni boty šyć abo idzi ū Mahistrat; jość pasada dobraya, pracy mała, tolki ad 6–7 ranicy papalawać na lišnich ciucikaū u Wilni.— Tam — kaža budzie dyktataram i wajakam.

Ja tut ledz chadeka nie pabiū. Ščaście ja- ho, što padła maciej swajej zdubawany. Padumać, jakoje nachałstwa! Mnie zasłużanamu dziejaču, wajaku i dyplamatu takija słowy haw- ryć. Wo da čaho świet pašou!

12 listapada

Dawiedaūsia, što ū majej redakcyi sucha zusim nie ad suchoj pahody, a ad taho, što ka- liš Sojm zamała daū na „fundusz dyspozycyjny“. Wo dzie sabaka zaryty! Budziež hetu Sojm mianie pamiatać, kali tak!

13 listapada

Siahońnia trynaccataje. Heta ščaśliwy dzień na wialikija wažnyja pačynańni.

Adbyłasia schodka złučanych 2 arhaniza- cyjaū: redakcyi „Zachudały Hramadzianin“ i T-wa „Niepralaznaja Ciemra“. Adnahalośna, h. zn. ho- lasam majho sekretara, b. ekspedytara i maim, wyniesienia nastupnaja rezalucyja.

1. zhanić palityku Bielaruskaha Pasolskaha Klubu za skarhi ū Lihu Narodaū, kali Klub u praciū 3-ch dzion nie adklīča napisanaha, choćby pisałsia čystaja praūda.

2. Damahacca razwiazańnia ciapierašniaha Sojmu pieradusim za skupoje wydawańie hrajej na funduš dyspozycyjny z wyznačeńiem nowych wybaraū.

3) zmianić wybarnuju ardynacyju tak, kab deputatami mahli być wybrany z biełarusaū tolki polonofili, a asabliwa byušyja „diejstwitielnyja ſtatskij sowietniki“.

14 listapada

Prajšli sutki. Nichoč na kwateru mianie ūp- cawać nia prychodziū. Para iści pa zasłużanyja sumy, ale strašna i stydnawata pakazacca na wulicu.

roć relihii nia robiać. Ks. W. Karačeūskam prostota solaj u wačoch stašia kulturna-praświetny hurtok Bieł. Instytutu Haspadarki i Kultury. Jon nia moža pahadzicca, što ū jaho parafji dy pahawiłasia hetaja biełaruskaja kulturnaja placouka, jakaja dawoli šybka pašyraje narodnuju świedamaśc, asabliwa siarod moladzi.

Dastajecca ad hetaha „našaha“ zmahara za polskaśc i našym biełaruskim dzietkam. Jon jość wučycielem relihii ū škołach. Dzieci našyja, wiedama-ž, uzhadawanya ū biełaruskaj siam'i — haworač tolki pahiełarusk i naučyūšysia łacinskija litary wielmi achwotna čytajuč biełaruskija knižki, drukawanya łacinkaj. Reč zrazumielaja, što bački dajuć dzieciam da čytańnia knižki ad-pawiednya, prykładam: „Żyćcio Św. Wacława“, Światy Izydor Chlebarob, i „Jak Kazik sabrauśia da spowiedzi“, ale ūbačyūšy heta ks. W.K. čuć wałasoū na sabie nia rwaū i karaū dziaciej, stawiačy ich na kaleni, za hetę „prastupak.“ Wiedama, hetym ksondz dziaciej ad biełaruskaj knižki nie adstrašyū, adno tolki naučyūšy ich chawać biełaruskiju knižku ad ksondu.

Ksondučku, hetaki pastupak wielmi jość supiarečny z pedahohikaj. Niaužož ksondu bliżej serca polšcyna, jak dobraje ūzhadawańnie dziaciej? Dobrą ū zrazumielaj dla dziciaci mowie knižka nia psuje maładoj dušy, a tolki jaje razwiwaje, a takaja z barona prymušaje dzicia chawacc z hetaj knižkaj ad swajho wučyciela. Ojčníka, nie starajsia ūpawiać našym dziciaci polšcyny, bo jany dzici biełaruskija. Z hetakaj raboty karyści nikomu nia budzie, bo i ū Paryž nia robiać z ausa ryżu, a ksondz na Bielaruśi dy chočaś zrabić z biełarusaū pälakou. Heta ū niazhodna z prawam natury i hetaha dakanač ksondu nikoli nia ūdasca. Dyk lepš waźmisia ksondz wylučna tolki za sprawu relihii, jak hetaha wymahaje Katalicki kašcioł, a nia polšcyna. Palaki niachaj buduć palakami, a biełarusy — biełarusami.

Siarmiha.

U NAŠAJ WIOSCY TAKSAMA BIEŁARUSY.

w. Hraskoūšcyna, Świanclanskaha paw. Z našaj wioski ani razu nia bylo karaspandency u „Biełaruskaj Krynicu“. Dziedza hetaha chaču zająwić praz našu rodnuju hazetku, što i ū našaj wioscy žyuć biełarusy. Pry hetym chaču skazać, što nia tolki tak sabie biełarusy, ale świdamya. Jość z paru i časowa wyradziūšcysia, kato-

ryja tolki što wiarnulisia z polskaha wojska i nazywajuć siabie palakami. Hetyja sałamianyja „palaki“ chočuć pakazać swaju „polskaśc“, naučyūšysia nieskalkich słoū papolsku — „powstań, siad, wruć, biagiem marš“ i h. d. Ale ūsie z ich śmiajucca i jany niejak nia dobra čujucca. Dyk ūsie jość peūnya, što i jany skora adpalačejuć i buduć takimi samymi biełarusami, jak i ūsie.

K. Sakol.

JAKAJA PTUŠKA, TAKAJA JAJE I PIEŚNIA.

w. Plejkl, Braslaūskaha paw. Kala nas polskija ksondu prosta zasypauć swaim „Našym Pšyjacielem“. Pryślosia i mnie jaho pačytać. Nieki pan u adnym numary apisywaje, što ū Braslaūšcynie nadta-ž ciapier dobra. Pany razbahacieli na karoūki i na zbožža i što piekna wyhlađaje pan starasta. A dziedza hetaha niama nijakaj pahrozy hoładu.

Tak, dla polskaj endeckaj hazety „Naš Pšyjaciel“ abchodzić sprawa tolki panoū, ksondu endeckaha pakroju i ūradoūcaū. Biełaruskij sienan dla hetaj ksonduška-panskaj hazety, heto toj matarjal, jaki ū patrebje pawinien kinuć swoj hołas na ich źpisak.

Ja tut mušu skazać, što nia tak jość, jak apisywaje „Naš Pšyjaciel“, a nadwarot, hoład wyšcaryūšy zuby ūzō zahladaje ū biednyja siłanski chaty i ab abaronie ad hoładu treba paważna dumać. Toje, što apisywaje „Naš Pšyjaciel“ jość čyściusiečkaja mana.

Jakaja ptaška, takaja jaje i pieśnia. Čyj jość hetę „N. Pšyjaciel“, pra tych ion piša.

Miorski.

CHŁOPATY ĆVNŠAWIKOŪ.

Iwianiec, Wałozynskaha paw. Miastečka Iwianiec, jak źmat innych u našym kraju, pabudawana na čyńśawaj ziamli; aprača taho našy haspadary majuć čyńśawyja hrunty pa-za miastečkam. U časie rewalcji 1917 h. ułaśnik majontku Iwianiec, maskal Drahuncou, uciok až u Charbin i tolki ū latašnim hodzie wiarnuūsia da swajho majontku. Majontak byu tymcasam pad kuratela polskich uładaū, kudy našy haspadary płacili čyńšy ū 1921-22-23 hodzie.

Ciapier Drahuncou damahajecca ad nas čyńšau za čas ad 1924 h. da siol. hodu ūkluč-

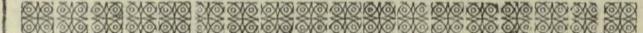
na, a takža za 1919 i 1920 hady, razam za 8 let. Niamnohija mahli zapłacić za 8 let adrazu, a chto nia moh, taho Drah. padaje ū sud, a sud sudzić płacić! Tolki tyja, niamnohija, katorja nie płacili čyńšau u 1921-23 h. wyjħrali sprawu, bo im prajšla 10-ciletniaja daunaśc i čyńśawaja ziamla stašasia niby ich ūlasnaścij.

U latašnim hodzie badaj ūsie našy haspadary padali prošbu da Paw. Ur. Ziamełnaha ū Wałozynie, ab wykupie ziamli na padstwie zakonu z 20-VI 1924 h. Ciapier, ad 18 XI, sabrasia ū Wałozynie kamisija, katorja maje prawieči heny wykup. Drahuncou na henaj kamisija kaža, što my nia płacim čyńšu i dziela hetaha stracili prawa da wykupu, a my tlucačymsia, što nia bylo kamu płacić; kamisija zahadała nam ū miesiačnym terminie zrabić plany hruntaū i prystawić kwity za zapłačany čyńš.

Jak bačycle, kamisija nam spahadaje, tolki mała chto moža z taho spohadu skarystać, bo zapłacić čyńš za 8 let dy jašće zrabić plan ziamli, parezanaj u šnury, heto košt, katorja nawat bahaciejszym haspadarom nie pad siłu, nia kažučy ūzō ab biednacie, što nia majuč časta na chleb, ni to što na plany hruntaū.

U lwiency jość niekalki haspadaroū, dziady katorych bolš jak 100 hadoū tamu, pabudawaliśia na ziamli kaścienią, płaciačy kaściołu čyńš. Woś-ža ciapier Iwianiecki probšč ks. Wiktar Bujnoński padaū hetych haspadaroū u sud, dy nie za čyńš, a kab wysialić z zanitých placoū i hruntaū. Sprawa maje razhładacca na hetych dniach. Čym heto skončycce — napišu ū „Bieł. Krynicu“ druhim razam,

Čyńšawik.

Kutok śmiechu.

Uwah! „Dziadzka“ Todar Koūski-Wiarni choča abjawić swoj protest.

„Dziadzka“ Todar haworyć: — Sluchajcie „ciuciki“! ad imia swajej asoby, jakaja pradstaūlaje celuju „Praświetu“ prastastuji prociu zaklucenia biełarusk-ukrain-ska-litoūskaha bloku. A heto dziela taho „ciuciki“, što biełaruskija partyi, jakija ūwiašli ū hetę blok, majuć nie takija ūpływy ū masach, jakija maje „Praświetu“, u mającej asobie i dziela taho „ciuciki“, kab kapnuła ū maju kamizelku. Boles „ciuciki“ haworyć nia maju čaho. S.

— Na ūzō-ž-kaža — Mejšagołu ū Klajpedu?

— Jak na ūzō? Možna tady budzie dawodič, što Klajpeda polskaje miesta, a kali polskaje to...

— Rozumiem — pierabiū Pan, ale heto nie realna tymcasam. Ciapier napišcye štości prociu biełarusk-ukrain-ska-litoūskaha bloku.

Rozkaz — kažu — tolki-ž dzie ja hetę protest nadrukuj. „A gib giełd“. Dajcie na hazetu.

— Drukujcie — kaža — ū apazycijnaj polskaj presie. Jaje ūsie čytajuć. Budzie šyroka wiedama. U sanacyjnaj presie nia drukujcie, bo jaje mała chto čytaje.

Chacieū ja jamu pakazać u kancy ūsiu maje redakcyjnemu buhalterju, ale moj Pantut praciahnuū mnie ruku — što aznačala: idzi, nie hawary bolej.

Złość miane chapiła i choć praciahnienuju ruku z pašanaj pacaławaū, ale druhaja ruka, što byla ū kišani sama zlažłasia ū chwihu.

1 śniežnia

Napisau źmat protestu. Usia dziaržawa čytaje, što dziadzka Todar na Biełarusi ūsio-ž taki maje niekuju siłu. Wo da čaho durny świet nastaū! Tolki biada z swaimi. Hetyja za bruchi trymajucca śmiajucysia. Nu i śmiejcisia na zdroju. Aby tolki mnie choć trošku ad Pana kapnuła Siadžu i čakaju.

Niachaj tolki paprobuje nia kapnuć. Tady dalboh nia wytrywaju i pierajdu ū apazyciju. Tolki tyja mohuć nia pryniać. Wo budzie pałažeńie. Z finansami krach, swaje da hołasu nie dapuskajecca, a apazycja ścieražecka miane jak zarazy.

Akazyjajecca, nia tak lohka zajmacca polonifiskim ramiasłom. Kab nia doúhaletniaja maja praktyka — prapaū-by ūzō dauno, jak prapali maje papiaredniki i jak prapadajecca maje nastupniki.

Ad Todarawaha sekretara spisała

Doūbieška.

15 listapada

Na wulicy byušaj Błahowieščenskaj zastupejaje mnie siahońnia nieki puzaty pan darohu. Wo dumaju, chalera, pačnie bić brawa pa mając fizii. Až nie. Wyciahwaje ruku i śmiajeca.

— Jestem — kaža zapraūdny redaktar „Dzien. Wilenskaha“.

— Ja chacieū tolki wam padziakawać za protest prociu pasolskaha memoryjału. Brawo, panie Todar, takich wo nam treba Biełarusaū!

Hetaha dnia ja chadziū z paūdnia pa wulicach, kab dawiedacea, što dūmajuć spatkanyja Biełarusy pra moj protest. Akazwajecca, što nicto z ich „Dziennika Wilenskaha“ nia čytaje i nicto ničoha nia wiedaje. A kali adnamu pryznauśia — toj kaža: ūzō-ž — kania kujuc — żaba nahu padstaūlaje. A druhi ciucik nie pawleryū. Idzi — kaža, — dziadzka, wypśisia, kali za źmat wypiu.

I pracuj ty ū takim hramadzianstwie!

17 listapada

Naša polonofilija zładziła siahońnia ūračysiu akademiju ū Bieł. Himnazii. Meta jaje byla prabawać užiać manapol na ładžanie nacyjanalnych świataū.

Jak tolki wyšau na wulicu, čorny kot pierabiech da'ohu. Chacieū užo wiarnucca damoū, ale dumaju: jak-ža? čornaha kata budu bajacc? Ja pajšoū.

Adzin z pramoūcaū na akademii, tasujučsia da ūračystaha dnia, dawaū prysutnym ukazki, jakim pawinien być biełaruskij diejeā.

Toje, što jon hawaryū ab čornaj sotni i żandarmach, mnie wielmi padabałasia. Heta całkom pa mojmu. Ale što, jak wynikała sa słoū pramoūcy, hramadzki čaławiek nie pawinien za dziačatami biehać, to ūzō, brat, dudki. Jak ražnom mnie ū serca parknuū pramoūca hetymi sławami.

Pieradusim, što takoje biehać? Pramoūca nie pajaśniū na akademii, ci aznačaje heto iści roūnym wolnym krokam, ci biehčy za dziačynaj, jak rysak na maskoūskija zapusty.

Biaručy pad uwahu, što tut pramoūca mieū na dumcy maju asobu i wyrazićsia niatok točna, ja nia wytrymaū i paprasiū hołasu.

— Dajcie — kažu — rodniečkija bratočki, słowa ū sprawie asabistaj i farmalnaj.

A jany: — Nie damo, bo ty kazionščyk, polonofil.

Až mnie tut u wačoch paciamnieła z aburėnia. Uščypnuū ja siabie chuciečka za nos, kab prakanacca, ci heto nia son i kali nia kryknu:

— A wy-ž, ciuciki, chto takija?

Ale adkazu nia bylo. Widać nia mieli adwah i pierad narodam pryznacca, a mo' hady, bajaca konkurenci i chočuć, kab toje, što miela kapnuć mnie, kapała ūs'o dla ich.

Dyk woś jakija nastali časy, brat brata ūtapiuby ū lyžcy wady, choć należuć da tej samaj lojalnej partyi. Sapsawany ūwieś dzień. A ūsio praz hetaha chalernaha čornaha kata!

23 listapada

Byu ja siahońnia ū swajho Pana. Pan, wieđama, jak Pan — służy jamu wiernie, a jon... nos adwiernie. Dyk nia wieru ja jamu ani troška. Usio, što jon hawora, treba razumieć naadwarot. Ja tolki adzin heto adkryū, dyk trymajusia wo ūzō katory hod adnaho kirunku, a siabry adnadmcy palityčnyja hetaha nia wiedajuć, dyk napeūna im prydzieccia skora iznou mianać swaju ideolohipu. No, nie taki dziadzka Todar užo duřen jak inšyja dumajuć!

Ale wiarnusia da temy.

Moj wielmožny chlebadača pryniaū miane sucha i kaža:

— Protest waš nieki bledny, nie zrabiū uražańia.

Aha, — dumaju — značycce dobra i kažu:

Ja mahu napisać nowy, lepšy, ab čym chočacie, npr. protest prociu Dašynskaha za nieadčynieście Sojmu, ab niamieckich kalonjach u Afrycy. Napišu — kažu — memorjał u Lihu ab utwareńi preskaj respubliki ū Paranie, ab pieraniasieńi Mejšagoły ū Klajpedu.

Tut miane pan spyniū.

TANNAJA pradaža biełaruskich knih.

Biełaruskaja Kniharnia „PAHONIA“

(Wilnia, Ludwisarskaja Nr. 1.)

pradaūžaje tannuju pradažu biełaruskich knih, spis jakich, papoūnieny nowymi knižkami, padajom niżej. Kniharnia na kožnaj z hetych knižak robie značnuju ustupku, a na niekatarych ustupaje paławinu (50%) ich wartasći.

Tannaja pradaža budzie trywać da 15 I. 1930 h.

Hramadzianie! paśpiašycie skarystać z hetaj redkaj akazii!

№	A Ü T A P i H A Z O Ź K N I J K I	Цана		Цана зыні-		№	A Ü T A P i H A Z O Ź K N I J K I	Цана		Цана зыні-	
		сталая	жковая	зл.	гр.			сталая	жковая	зл.	гр.
1	Андэрсэн — Казki	1	20	—	60	50	Stankiewič Ad. — Bielaruskaja mowa ū škołach XVI i XVII st.	—	30	—	15
2	A. W.—Jak Kaziuk sabraūsia da spowiedzi	—	50	—	25	51	Сцэнічныя творы	1	20	—	60
3	” — Kaziukowaje žanimstwa	—	50	—	25	52	Sałaujowa P. (Allegro) — Cudoūnaja noč	—	50	—	25
4	Вляхновіч Фр. — Птушка Шчасця .	—	60	—	30	53	Свяк Казімір — Чарку даў браце .	—	25	—	10
5	” — Заручаны паўлінкі .	—	35	—	30	54	” — Alkahol.	—	20	—	10
6	Bobič Ild. Ks. D-r — Niadzielašnija Ewanellia i Nawuki (3 častki.)	3	—	1	50	55	Stankiewič Ad. — Doktar Fr. Skaryna .	1	—	—	50
7	Bončkoŭski Ks. D. — Karotkaje wyjaśnienie abradau R.-Katalickaha Kaścioła	—	75	—	20	56	Stepovič Albin — Bielarusy i dziaržaūnaja niezaležnaść	—	20	—	10
8	Betlejka — Sceničnaja štuka ū 5 aktach.	—	40	—	20	57	S. J. — Ružaniec	—	40	—	20
9	Bylina Janka — Wybary Staršyni	—	40	—	20	58	Шлюбскі Альг. — Доля Кнігасховаў i arhīvaў	1	—	—	80
10	B. L. — Miatawyja listočki	—	30	—	15	59	Tarasewič J. Prof. Dr. — Zło i lakarswa na jaho	—	40	—	20
11	B. J. — Pieśni žalby	—	30	—	15	60	Turonak Br. Dr. — Higjena i ūzhadawańnie dziciaci	—	45	—	20
12	Багушэвіч Фр. — Дудка беларуская	—	60	—	30	61	Tatarynowič Ks. P. — Światy Izzydar Chlebarob.	—	30	—	15
13	Дыямэнты беларуск. прыгожага пісьменства	2	50	2	—	62	Віппэр. Р ПраФ. — Навейшая гісторыя — Падручнік Новай Гісторыі	3	25	1	50
14	Дзяргач — Тыпъ Палесься	1	—	—	80	63	В. Л. Пераклад з ангельскага. — Сыпевак Блондэль	—	20	—	10
15	Додэ Альфонс — Сэкрэт Дзядзькі Карніля	—	30	—	15	64	Зеленскі В. — Ботаніка	4	75	2	—
16	Дуж — Душэўскі і Ластоўскі — Слоўнік Геометрычных і трыганаметрычных тэрмінаў і сказаў	2	—	1	—	65	Ziaziuła — Z rodnaha zahonu	—	50	—	25
17	Dvornik Fr. Dr. — Žyccio Światoħa Wacławawa	1	—	—	50	66	” — Alenčyna Wiasielle	—	60	—	50
18	Гарэцкія M. і Г. — Maskoўска-беларускі Слоўвік	1	—	—	50	67	З Роднае Нівы	1	—	—	50
19	Hrynkiewič St. — Žanimstwa pa Radjo	—	50	—	25	68	Гадавікі „Крыніцы“ за:				
20	” — Arlanio	—	30	—	15		1921 г.	4	—	2	—
21	” — Narod	—	35	—	15		1922	3	—	1	50
22	” — Ab teatry	—	50	—	25		1923	3	—	1	50
23	” — Carkwa Pomsta i Wiaz-nica	—	75	—	40		1924	5	—	2	50
24	Haļubianka — Bučynskaja M. — Alkahol i baračba z im	—	20	—	10		1925	5	—	2	50
25	Грышкевіч Фр. — Беснавыя мэлёды	1	—	—	50		1926	5	—	2	50
26	J. Jöergensen — Prypowieści	—	50	—	25		1927	7	—	3	50
27	Jadwihin Š. — Uspaminy	—	60	—	30		1928	7	—	3	50
28	Kazłouščyk — Fizyčnaje wychawańnie hramadzianstwa	—	50	—	25	70	Гадавікі „Беларуса“ за:				
29	Kazłouščyk — Ab fizyčnym wychawańni ū Biełarusaū	1	—	—	50		1913	3	—	1	50
30	Колас Якуб — Сымон Музыка	2	80	1	50		1914	3	—	1	50
31	Казячы Н. пераклад з расейск. — Неба і зоры	—	90	—	45	71	1915	3	—	1	50
32	Ластоўскі В. — Pacińska-Kryjski (Biełaruskі) Слоўнік	15	—	9	—	72	Kalendarik Chryścijanskaj Dumki za 1929 h.	—	60	—	20
33	Ластоўскі В. — Гісторыя Беларускай (Крыjskай) kniġi	50	—	40	—	73	Гадавік „Chryścijanskaj Dumki“ за 1928 г.	5	—	2	50
34	Лункевіч В. — Закон жыцьця сярод живёлы і расе́цін	—	90	—	45	74	Беларускія нацыянальныя аткрыtki	—	15	—	10
35	Małaziamielnik — Ci maje być u Polšcy prawiedziena ziamielnaja reforma	—	20	—	10		Камплект студэнскіх часопісяў выданых у Вільні: „Наш Шлях“ — 5 нумароў і „Студэнская Думка“ — 11 нумароў (№ 1 вычарпаны).	10	—	5	—
36	Малышэў — Фізыолёгія і анатомія чалавека	2	75	1	50	75	Максім Гарэцкі. — Гісторыя Беларускай Літэратуры. Выд. 2-ое цапраўленае. 208 стр. in 8° Вільня, 1921	3	90	3	15
37	M. A. D-r — Boh	—	40	—	20	76	Максім Гарэцкі. — Хрыстаматыя Беларускай Літэратуры. XI век — 1905 год. 264 стр., in 8° Вільня, 1923	5	—	4	—
38	— Čaławiek	—	20	—	10	77	Аркадзь Смоліч. — Географія Беларусі. Выд. 2-ое, значна перароблене і пашыранае	7	20	5	80
39	Niemirovič-Dančenko — Stary Zamek	—	35	—	15	78	Мэтрычная систэма мераў. — Табліца 105×70 см у 3 хварбах. Вільня, 1922	1	—	—	80
40	Paźniak J. — Samuřad wiaskowych hmin	—	20	—	10	79	Л. Гарэцкая. — Родны Край, другая пасыльня лемантара kniġa да чытањия. Выданье перароблене і дапоўненасе. Стр. 158, in 8 Вільня, 1923	3	—	2	40
41	Pačopka B. — Čaławiek na wyšyne swojej hodnaści	—	50	—	20						
42	P. Z. — Ziarniatki z rodnej junackiej niwy	—	40	—	20						
43	P. B. — Swiaty Jozafat Kuncevič	—	20	—	10						
44	Prosty P. — Našto Bielarusam hazety	—	25	—	15						
45	Rešeć Ks. Dr. — Katechizm	—	20	—	10						
46	— Z Historyi Apolohetyki Chryścijanskaj	—	80	—	40						
47	Ramanaū Wasilij Świaščenik — Pieršyja prawaslaūnyja malitwy	—	20	—	10						
48	Sadok dla našich dzieciak	—	35	—	15						

№	АЎТАРІ НАЗОЎ КНІЖКІ	Цана сталая		Цана зыні- жковая		№	АЎТАРІ НАЗОЎ КНІЖКІ	Цана сталая		Цана зыні- жковая	
		зл.	гр.	зл.	гр.			зл.	гр.	зл.	гр.
80	Р. Астроўскі. — Арытметычны задачаўскік, II частка	4	—	3	20	104	Нэканда-Трэпка. — Фіэнка, мэханіка і цяплюня	3	75	2	80
81	Беларуска-польскі Слоўнік Б. Друцкага-Падбярэзкага—пад рэдакцыяй В. Грышкевіча. Стр. 324. Вільня 1929	7	—	5	60	105	Бэльлямі. — Казка аб вадзе	—	15	—	10
82	Янка Купала. — Шляхам жыцьця, вершы. Стр. 270. Вільня. 1923	5	10	4	—	106	Жылка У. — На ростані	—	50	—	35
83	Ядвіга Ш.—Бярозка. Стр. 48. Вільня 1923	—	90	—	75	107	Ciotka. — Skrypka bielaruskaja	—	30	—	20
84	Тарас Гушча. — У Палескай глухы, повесць. Стр. 185. Вільня. 1913	3	45	2	75	108	Ядвігін Ш. — Дзед Завала	—	25	—	15
85	Тарас Гушча.—Казкі жыцьця	1	80	1	45	109	Купала Я. — Адвечная песня	—	50	—	35
86	Тарас Гушча.—Нёманаў дар	1	50	1	20	110	Наўловіч А. — Снапок	—	50	—	35
87	А. Купрын. — Алеся, пералажыў Краўцоў Макар. Стр. 83 Вільня. 1923	1	55	1	25	111	Kołas J. — Prapai čaławiek	—	80	—	60
88	Макманус.—Ірляндская казкі, пералажыла Бадунова	2	80	2	25	112	Наўловіч С. — Святая Гісторыя Стагога Завету	2	50	1	75
89	Праф. Вагнэр. — Апавяданыі аб жывёлах, перал. Пачопка	1	30	1	05	113	Аляхновіч Ф. — Беларускі тэатр	1	20	—	80
90	Н. Рубакін. — Расказы аб вялікіх падзеях розных часоў і народаў, пер. Краўцоў Макар	3	45	2	75	114	Ожшкова Э. — У зімовы вечар (п'еска)	—	50	—	35
91	Я. Пачопка. — Дурнішча народная казка	—	30	—	25	115	Крашуніцкі — Паўшліся ў дурні (п'еска)	—	60	—	40
92	Н. Арсеньева. — Пад сінім небам	2	50	2	—	116	Беларускі съпесёнік	—	50	—	30
93	Максім Багдановіч. — Вянок	2	50	2	—	117	А. К. — Беларускія казкі; Клімко і інш. Тарас на Парнасе	—	50	—	30
94	Марк Твен. — Прынц і жабрак	5	—	4	—	118	Беларускі дэкламатар	1	—	—	60
95	В. Карапенка. — Сыяны музыка	3	10	2	50	119	Васілеўскі А. — Даҳапаліся. П'еса	—	30	—	20
96	Б. Друцкі-Падбярэзкі. — Байкі, Гумар і Сатыра	1	20	—	95	120	Соннік і хіромантія	1	—	—	60
97	Леў Талстой. — Для дзяцей	3	50	2	80	121	Васілеўскі Я. — Скарб	—	30	—	20
98	Міколай Гоголь. — Тарас Бульба	2	75	2	20	122	Улад-Гніцкі — Сон Гаўрылы	—	45	—	30
99	Рак-Міхайлоўскі. — Арытметычны задачнік для пачатк. школ. II і III г.	1	30	—	90	123	Клім—бабаю	—	45	—	30
100	Ігнатоўскі У. — Гісторыя Беларусі	2	50	1	85	124	Толстой Л. — Ці шмат чалавеку трэба зямлі	—	40	—	25
101	Кісялёў А.—Элемэнтарная альгебра ч II	1	75	1	30	125	Апявяданыі	—	40	—	25
102	"Смоліч А.—Географія Беларусі" выд. I. вып. I	3	—	2	25	126	Stankiewič St. — Šmiech nia hrech	—	65	—	45
103		2	40	1	80	127	Z majho wakonca	1	—	—	60

Bieł. Kniharnia „Pahonia“

Wilno, Ludwiskarska Nr. 1.

Uwaha: Knižki wysyłajucca poštaj pa atrymańni ūsiej wartaści zakazu, abo nakładnoj płataj (za pobraniem) pa atrymańni adnej treciąj častki wartaści zakazu.

Naša pošta.

A. W. Praňuja parady damo pišmom.
Niezapamiaty. U adzin dień atrymali ad Was dwa pišmy i nia wiedziam dakładnaha, praūdziwaha adresu i prožvišča. Dzieła hetaha nia budziem źmiaščać. Wašaj korespondency i pišma. Pryślicie dakładny adres. „Biel. Krynicu“ wyšlem pa atrymańni padpiski.

E. Jakubinskam u. Wašaj abwestki nia možam źmiaščića dzieļa prycyn ad nas niezaležnych.

A. Hureckam u. Přošbu Wašu spašniam.

K. Sokolu. Korespondencyju źmiaščajem, hrošy atrymali, dziakujem.

Miorskam u. Korespondencyju źmiaščajem, prošbu spoūnii, wysłali Wam pišmo z partyjnym biletam B. Ch. D.

Žalbie. Z pryslanaha skarystajem, pišcie lepš korespondency čym wieršy.

By ūsam u wučniu. Wieršy razhledzim, kali radyjduć, budziem drukawać.

Mužyku. Z korespondencyi karystajem.

L. Kažur. Hrošy atrymali, za što ščyra dziakujem. Sprawa prenumeraty z wami zusim u paradku

J. Biel. List ad Was atrymali, ščyra dziakujem za pamiač.

Ul. Jančukow. „Bielaruskuju Krynicu“ pasy-łajem.

J. Andruška. „B. K.“ pasyłajem.

J. Bielauš. Wašaje pišmo pieradali ū kniharniu „Pahonia“, jana wyše Wam knihi.

Z. Wałujeviču. „B. K.“ na padanyja adresy wysyłajem. Knižki wyše „Pahonia“. Pišcie koresp.

M. Korwackam u. Prošbu spašniam.

Kaz. Karšunu. Adres školy taki: Wilno, Kopa-nica 4. Państw. Szkoła Rzemiosł Budowlanych. Wučycza ū joj treba 2 hady, prymajec tudy kandydatau ad 16 da 28 had, treba končy najmien 4 addz. pačatk. školy.

J. Buranu, Mich. Malko, Misuna Mik „B. K.“ pasyłajem. „Małanka“ nie wychodzić zusim.

M. Litwinu. Hazetu pasyłajem akuratna, pyta-ćiesia na pošcie; dadatkowyja numary pasyłajem.

„Akuliary“. Korespondencyju źmieścim, pišcie bolš.

Nadzwyčajnaja zimowaja akazija!

Abminajcie pasrednikaū i pierakupščykaū, nabywajcie tawary prosta z pieršaj krynicy, — na paławinu taniej, čym u wašych miasco-wašciach Zaaščadžacie ciažka zapracawanya hrošy, wydawanya ū wašych wakolicach, dyk atrymajecie ū nas padwojuju kolkaś tawaru. Celly komplekt tolki za 41 zł., jaki nadajecca dla kožnaha domu, a imienna: 3 mtr. wañianaha bastonu padw. šyrym. na elehanckaje mužskoje ūbrańnie, abo palto damskae (koler wodle žadańnia) 3 mtr. markizy — tawar pušny i miakki na pieknuji i ciopluju sukniu damska. (jakija chacia kolery), 1 daskanalnaja trykotawaja, zimowaja kašula mužskaja, abo žanockaja, 2 mtr. barchanu na cioply kaptan mužski, abo žanocki, 1 para ciopłych pančoch žan., 1 chustka tureckaja na haławu z pieknymi kreskami, 1 ručnik wafowy, 3 nasowyja chustački (nasatki) i adzin duża pryožožy, šaūkowy halštuk (krawat) światočny. 1 para ciopłych škarpetak mužskich.

Usio heta razam wysyłajem tolki za 41 zł. za zaličkaj paštowaj, pa atrymańni listowaha zawiedamleńia. Płacićca pry atrymańni z pošty pierasyłki.

UWAHA!

Kuplajučy ničoha nie ryzykuje dzieła taho' što, kali tawar nie padabajecca, prymajec jaho iznoū, a hrošy adsyłajem. Tyja, katoryja adraz

prysyłajuć 3 zł. nia płacić koštaū apakunkowych i apaty paštowaj.

Zakazy prosimo adresawać:

„Polska Wytwórnia“
Łódź, Nowomiejska 17.

Cennik na ūzialakija tawary wysyłajem biezplatna

DR. B. HRABINSKI

ūnutranyja chwaroby.

Prijmaje štodnia ad 9–11 hadz. dnia i ad 7–8 hadz. wieč., u subotu ad 9–11 i ad 5–7.

Wilnia, A. Mickiewiča wul. Nr. 5 kw. 6.

KUPLAJCIE.

miesiačnuju časopiš bielruskaj moladzi

„Шлях Моладзі“.

Dziewiaty numer za m-c listapad ož wyjšaū z dru-ku i pradajecca ūwaūsich bielarskich kniharniach.

PADPISKA:

na m-c — 35 hr., na pažhoda — 2 zł., na hod — 4 zł.
Adras Redakcyi: Wilnia, Ludwiskarska wul. Nr. 1, kw. 23.
Redakcyja „Šl. Moł.“ padaje da wiedama, što tym, chto nie adkliknuūsia pašla probnaha numaru, časopiš nie wysyłajecca.